

BESLUTSFÖRSLAG

Hallgren, Olof
Olof.Hallgren@skane.se

Datum 2025-11-27
Ärendenummer 2025-POL000441-001

Riktlinjer för stiftelsernas kapitalförvaltning

Ordförandens förslag

1. Föreliggande förslag till Region Skånes riktlinjer för förvaltning av stiftelsekapital godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att genomföra ny upphandling av förvaltningen av stiftelsekapitalet i enlighet med i ärendet fattade beslut.
3. Beslutade riktlinjer träder i kraft först efter genomförd konkurrensutsättning

Sammanfattning

Föreliggande förslag till revidering omfattar samtliga delar av riktlinjerna men syftar huvudsakligen till att förstärka riskspridningen i stiftelsernas placeringar och därigenom minska den totala risken utan att minska förväntad avkastning. Avsnittet kring etik och miljö förtydligas, och svenska företag verksamma inom konventionell försvarsindustri föreslås tillåtas.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2025-11-27
2. Förslag till nya riktlinjer

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Gällande riktlinjer för förvaltning av stiftelsekapitalet har fungerat väl, och har bidragit till att över lång tid skapa real värdetillväxt och

goda möjligheter för stiftelserna att dela ut bidrag till sina ändamål. Kostnaderna för kapitalförvaltningen är i jämförelse med andra likvärdiga samförvaltningar också låg, runt 0,07 procent per år, mycket tack vare beslutad inriktning mot passiva indexfonder.

En upphandling av förvaltningen av stiftelsekapitalet planeras att genomföras våren 2026. En anpassning av fondportföljen till nya beslutade riktlinjer är lämplig att genomföra först efter genomförd upphandling, då nya föreslagna tillgångsslag konkurrensutsatts.

Föreliggande förslag till revidering av riktlinjerna syftar huvudsakligen till att förstärka riskspridningen i stiftelsernas placeringar och därigenom minska den totala risken utan påverkan på förväntad avkastning. Därutöver föreslås även placeringar kunna göras i svenska företag verksamma inom försvarsindustrin, specifikt avseende tillverkning av s.k. konventionella vapen. De viktigaste förändringarna i riktlinjerna, som också i sin helhet strukturerats om, kommenteras nedan.

Bakgrund

Regionstyrelsen är förvaltare för 120 avkastningsstiftelser med en samlad förmögenhet per 2025-10-31 på 1 289 miljoner kronor. Stiftelserna delar årligen ut mellan 25 och 30 miljoner kronor, främst till olika typer av medicinsk forskning och till olika patientgrupper inom den skånska hälso- och sjukvården. Stiftelserna kapitalförvaltning hanteras i en s.k. samförvaltning, vilket innebär att stiftelsernas kapital förvaltas gemensamt i en portfölj av värdepappersfonder. Kapitalförvaltningen sköts sedan många år tillbaka av extern leverantör, f.n. Handelsbanken Fonder AB. Förvaltningen sker genom så kallad egen förvaltning via fondmandat vilket innebär att Region Skåne för stiftelsernas räkning köper andelar i värdepappersfonder i enlighet med riktlinjernas beslutade fördelning.

Gällande riktlinjer föreskriver en fördelning av förmögenheten på följande tillgångsslag, i normalläget: 40 % svenska aktier, 20 % utländska aktier och 40 % svenska räntebärande värdepapper. Portföljen har med denna fördelning haft en årlig värdetillväxt om 7,5 % sedan samförvaltningen startade 2002.

Föreslagna förändringar av riktlinjerna

De viktigaste förändringarna i föreliggande förslag till reviderade riktlinjer beskrivs i det följande avsnittet.

1 Ändrad långsiktig målsättning för kapitalförvaltningen

Målsättningen moderniseras genom införande av ett långfristigt reall avkastningsmål på 3 %, istället för att avkastning ska ligga nära eller över index. Förändringen medför ökad tydlighet och skapar möjligheter till faktiskt utvärdering på lång sikt.

Målet är långfristigt och kommer till följd av marknadsförutsättningarna inte att kunna uppfyllas årligen. En rimlig tidshorisont för utvärdering är snarare en 10-årsperiod.

2 Förändrad allokering/limiter

I syfte att ytterligare förbättra riskspridningen och minska portföljens långsiktiga risknivå föreslås andelen utländska aktier öka från en normalvikt av totala portföljen på 20 % till 30 %, medan svenska aktier i motsvarande mån minskar från 40 % till 30 %. Den svenska börsen utgör ca. 1 % av världsindex och har en branschammansättning som på många sätt avviker från världsindex. Finanssektorn och industriföretag är överrepresenterade på svenska börsen, medan läkemedelsbranschen och även It-företag är underrepresenterade. En ökning av andelen utländska aktier bidrar till att minska portföljens kursrisk men innebär också en ökad valutakursrisk. Bedömningen är att den lägre kursrisken på lång sikt uppväger den ökade valutarisken.

Allokering för ränteportföljen föreslås också förändras. Från att ha en uppdelning i nominella respektive reala värdepapper föreslås istället en uppdelning mellan räntebärande värdepapper med låg kreditrisk respektive företagsobligationer. 80 % av ränteportföljen kommer fortsatt att bestå av nominella värdepapper utgivna av stat, kommun, region, samt säkerställda obligationer, alla med låg kreditrisk. En liten del, 5 %, föreslås ur ett riskspridningsperspektiv också kunna bestå av reala värdepapper emitterade av svenska staten.

Ett nytt tillgångsslag, företagsobligationer, föreslås tas in som en

mindre del, 20 %, av ränteportföljen. Detta tillgångsslag, som endast omfattar företag med en lägsta tillåten rating motsvarande s.k. investment grade, förväntas bidra positivt genom ökad riskspridning över tid. För att ytterligare sprida risken föreslås också att investeringar får göras i företagsobligationsfonder med inriktning mot utländska låntagare.

3 Inriktning mot placeringar i värdepappersfonder

Sedan flera år består stiftelsernas samförvaltning av andelar i värdepappersfonder, då det finns fördelar med ägande av värdepappersfonder istället för direktägda värdepapper. En inriktning mot värdepappersfonder gör det enklare vid konkurrensutsättning av kapitalförvaltningen, leder till förenklad uppföljning och utvärdering av förvaltningen, och innebär framförallt en väsentligt minskad administration i den löpande bokföringen. Av dessa anledningar föreslås hänvisningar till direktägda värdepapper tas bort ur riktlinjerna, och dessa inriktas istället på ägande av värdepappersfonder.

Beslutad inriktning mot passiv förvaltning i form av s.k. indexfonder där så är möjligt, föreslås inte förändras. Inriktningen har bidragit till en framgångsrik kapitalförvaltning med låga kostnader. Forskning och empiriska studier visar att passiv förvaltning, över tid tenderar att ge den högsta riskjusterade avkastningen jämfört med aktiv förvaltning. Genom att eftersträva marknadens genomsnittliga avkastning till låg kostnad säkerställs en effektiv och transparent kapitalförvaltning som långsiktigt stödjer stiftelsernas ändamål och syften.

4 Svenska företag aktiva inom försvarsindustrin (konventionella vapen)

Företag inom försvars- och vapenindustrin har sedan länge exkluderats helt ur stiftelsernas kapitalförvaltning. Mot bakgrund av en förändrad geopolitisk verklighet och ökade globala spänningar föreslås undantag kunna göras för svenska företag verksamma inom försvarsindustrin.

Samtidigt förtydligas att detta endast innefattar företag verksamma

inom s.k. konventionell försvarsindustri, och att det fortfarande är strikt nolltolerans mot företag som är inblandade i någon form av s.k. kontroversiella vapen. Med kontroversiella vapen avses vapen som är förbjudna enligt internationell rätt eller som anses kontroversiella på grund av att de orsakar urskillningslös skada. Klusterbomber, personminor, biologiska vapen, kemiska vapen och kärnvapen klassificeras samtliga som kontroversiella vapen.

5 Årlig återrapportering till Regionstyrelsen

Sedan 2017 sker återrapportering av förvaltningsresultat till Regionstyrelsen två gånger per år, per juni och december. Återrapportering föreslås ändras till att endast ske en gång per år, per december, och enda skälet är en förväntad administrativ besparing. Löpande uppföljning av förvaltningen kommer även fortsättningsvis att ske månadsvis.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

För stiftelserna bedöms föreslagen allokering/placeringsinriktning ge en bättre långsiktig riskspridning med bibehållen förväntad avkastning och bibehållen nivå på utdelningar.

Juridisk bedömning

Samråd har med enheten för juridik har inte bedömts nödvändig.

Miljökonsekvenser

Förslaget till ny policy bedöms inte innebära några miljökonsekvenser. Förslaget innehåller inga förändringar i avsnittet kring etik och miljö, inriktningen att undvika aktieköp i olje- och gasindustrin ligger fast.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan har inte bedömts nödvändig i detta ärende.

Uppföljning

Uppföljningen av förvaltningen av stiftelsekapitalet kommer i

enlighet med föreslagna riktlinjer att ske en gång per år till Regionstyrelsen. Uppföljningen omfattar bland annat förvaltningens avkastning i förhållande till jämförelseindex, fördelning på tillgångsslag och limitavvikelser. Därutöver behandlar regionstyrelsen stiftelsernas årsredovisning en gång per år.

Beslutet skickas till:

Gustav Öhrvik, Koncernkontoret, KSIEK

Olof Hallgren, Koncernkontoret, KSIEK

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Lars-Åke Rudin
Regiondirektör